

ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΟΛΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Επιτύμβια εβραϊκή επιγραφή, στην περιοχή
Βόλου - Νέα Αγχίαλος
(325 μ.Χ.)

?????? ?????????? ?????????? ?????????? ???
??? ??? 1[?] ?????? ??. ?????? ?????????? ?????? ?????????? ??? ?????????????? ??? ?????????????????? ???
????????????? ????????

???? ??????? ?????????????? (?????????? ?????), ?? ?????????????? ?????????????? ??? ??????? ??????????
??? ??? 2[?] ?????? ??. ?????? ??? ??? ?????????????? ?????? «????????????? ??????? ? ??????????»
(????????????? ? ???????????), ?????????????????????? ?????????? ?????????????????? ?????????? ?????????? ???
????????????? 325-641 ?.?

??? 12[?] ?????? ? ?????????? ?????????????????? ?????????????? ?????????????? ?????? ??????, ??? ??? ??????????,
????????? ??? «?????????????????» ??? ??? «????? ??????? ?????????? ??? ?????????????? ?????????????? 400
????????? ?? ?????????????????? ??? ?????????????????? Shiloh Lombardo ??? ?????? ?????????????? ??????? ???
?????????????».

? ?????????? ??? ?????????? ??? ?????? ?????????????????? ??? ?????????? ??? ?????????????????????? ???

????????????? ??????? ???? 16^{??} ?????, ?????????????? ?? ??????. ???? ?? 1881 ? ????
????????????????? ??? ??? ?????????? ???? (2.11.1881) ?????? ??? ?????????????? ???????
????????????, ???? ??????????? ?? ?????????????????? ?????????????? ??? ??????. ? ?????????? ???
???? ?????????? ??? ??????? ?????????? ??? ????? ??????????, ??????????? ??? ?????????????? ???
??? ??????.

Η πρώτη Συναγωγή, κατεστραμμένη από τους Γερμανούς. Η δεύτερη Συναγωγή (1948 - 1955) Η νέα Συναγωγή που λειτουργεί μέχρι σήμερα. ?

????????? ?????????? ?? 1870 ??? ?????? ??? ?????????? ??????????, ?????????????????? ???
????????????? ?????????? ??????? ??????????????. ? ?????? ?????? ?????????? ?????????????????? ??? ?????
????????????? ?? ??????? ??? 1943. ??? ?????? ??? ?????????? ?? 1948 ?????????? ? ?????? ?????
????????????????? ??? ?????? ?????????? ?? 1955.

???? ???? ???? ?????????? ?? 1960 ??? ???? ??????????, ??????????????, ? ??????
????????????? ?????? ??????. ??????????? ??? ?????????? ??? ?????? ?????????????? – ?????????? –
?????????.

? ? ???? ?????????? ?????????????? ??????????? ???? ?????????? «?????????» (????? ?????????
?????????). ? ? ??????, ??? ?????????????????????? ?????? ??????, ?????????? ?????????????????? ???
?????????????????, ??? ?????????????????? ??? ?????? ?????????????? – ??????????. ???? ??????? 4.000 ??.
??? ?????????????????? 700 ??????.

???? ??????????? ??????????????, ??? ?? 1865, ?? ?????? ?????????????? ??? ?????????? ???????
Alliance Israelite Universelle ??? ?????????? ?? ?????????? ?????????? ??? ??????????????
(1870-1926). ?????????????????? ??????? ??? ?????? ?????????????? ?????? ?? 1894.

??? ??? ?????? ??????????? ??? 1900, ?????????????? ???????????
????????????????????? ??? ?????? ?????????????? ??? ??????????????, ?????? ?
«?????? ?????» (1901) ??? ?????? ?????????????????? – ?? 1921 – ? ?????????????
????????????????????? «????????????? ?????». ?? 1910 ?????????????? ?
????????????????????? ?????????????? «?????? ?????» ??? ?????????????? ? ??????????????
????????? «????? ?????????». ???????, ? ?????????????? ??????? ?????? «?????????»
???? ?????? ?????????????????? ? «????????», ??????? ??? ? ?????????????????? ??????
«?????????????» (1933). ?????????????? ?????????????? ??? ?? ?????????????? «??????????
????????», «????????? ??????????????» ??.

Βόλος 1930. Το εργοστάσιο υφασμάτων Μουρτζούκου

Παλιά διαφήμιση των υφασμάτων Μουρτζούκου

Έντονη υπήρξε η δραστηριότητα των βολιωτών Εβραίων στην επαγγελματική και οικονομική ανάπτυξη του Βόλου, με πολλά εμπορικά και βιοτεχνικά καταστήματα αλλά και βιομηχανίες που απασχολούσαν ένα μεγάλο αριθμητικά δυναμικό εργαζομένων. Σημειώνεται η μεγάλη βιομηχανία υφασμάτων «Μουρτζούκου», το νηματουργείο Αδελφών Λεβή, το εργοστάσιο Αμών & Αζούζ, οι καπναποθήκες Ισαάκ Σαπόρτα, η Τράπεζα Βαρούχ-Λεβή και άλλες επιχειρήσεις οι οποίες δέσποζαν στην πόλη.

Μεγάλη υπήρξε επίσης η συμβολή των βολιωτών Εβραίων στην ίδρυση Ευαγών Ιδρυμάτων, πολιτιστικών και αθλητικών Συλλόγων και επαγγελματικών φορέων στις διοικήσεις των οποίων συμμετείχαν, όπως και στα Δημοτικά πράγματα της πόλης.

Ο Δήμος Βόλου για να τιμήσει τον τοπικό εβραϊσμό, έδωσε ονόματα σε δρόμους της πόλης όπως «Μουσέως» (1892), «Παλαιστίνης» (1922), «Αβραάμ Μπεναρόγια» (1984) και «Αρχιραββίνου Μωϋσή Πέσαχ» (1993).

Η Κοινότητα το 1920 αριθμούσε περίπου 2.000 μέλη. Σταδιακά όμως ο αριθμός τους άρχισε να μειώνεται με την εγκατάστασή τους σε άλλες πόλεις ή τη μετανάστευση. Το 1940 υπήρχαν 872 μέλη.

Ο Β΄ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Συμμετοχή Βολωτών Εβραίων στην Αντίσταση (1943 - '44). Επάνω: με το βέλος ο Ηλίας Κονές. Κάτω: πρώτος από δεξιά ο Αλβέρτος Αμών με ομάδα συναγωνιστών

???? ???? ????????? ???? ???????-????????? ????????? (1940)
???????????????????? 71 ????????? ???? ????????????? ???? ??????. ??? ?????? ???? ??????????,
????? ?????????????????? ??? 2 ????????? ?????????? ???? ??? ??????. ??? ????????????? ?
???????????? ???? ????????????? ????????? ?????????? ????? ???? ?????????? ?????????????.

??? ????????? ???? 1941 ? ???? ????????????????? ???? ?? ????????? ??????????????, ????? ?? ?????????
??? ?????????????????? ?????? ??????????. ?? ?????????????? 1943, ????? ? ??????? ?????????????????
?? ????? ?????????????, ? ?????? ?????????? ??? ??? ??????? ???? ??????????. ????? ????????? ????
????????? ????????? ?????????, ?????? ?????, ????????????????? ????? ????????? ?????????????
????????????????? ?????????? ??????????????. ?? ?????? ????????????????? ?????? ??? ??????????
???????????????? ???? ?????????? ??? 1943. ????? ?? ????????????????? ?????????, ?? ?? ?????????? ???
????????????, ??? ????????? ?????????????, ??? ????????????? ???? ??? ???? ?????????????, ??????????
?? ????????????? ???? ?????? ?????? ?????? ?????????????.

???? ??? ????????????????????? ????????????????? ???? ??????????, ?? ??????? 1944, ?????????????????
155 ????? ??? ?????????????, ?? ?????? ????????????? ???? ????????????? ????????????? ????
????????????????.

????????????????? ??? ?????????????????? ??? ??????????????

Με την απελευθέρωση της πόλης, τον Οκτώβριο 1944, το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο και φιλανθρωπικές Οργανώσεις του εξωτερικού (AJDC) συνέβαλαν με κάθε τρόπο στην αναδιοργάνωση της Κοινότητας. Οι σεισμοί στο Βόλο

(1955) προκάλεσαν μεγάλες ζημιές σε σπίτια, καταστήματα και σε Κοινοτικά κτίρια. Υπήρξε όμως άμεση και αποτελεσματική βοήθεια τόσο από την πολιτεία όσο και από εβραϊκούς Οργανισμούς για την αποκατάσταση των πληγέντων.

Από το 1948 η μετανάστευση εντάθηκε προς το Ισραήλ και αργότερα προς τις ΗΠΑ. Σήμερα η Κοινότητα αποτελείται από 100 άτομα που συνεχίζουν την αρμονική συμβίωσή τους με τους Χριστιανούς συμπολίτες.

Η Κοινότητα διοικείται από πενταμελές διοικητικό Συμβούλιο το οποίο εκλέγεται από την δεκατετραμελή Κοινοτική Συνέλευση κάθε τρία χρόνια. Το Συμβούλιο επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στη περίθαλψη των απόρων, στην διαπαιδαγώγηση των παιδιών ενώ επιδοτεί προγράμματα για νέους. Αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη λειτουργία της Συναγωγής, στη σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των μελών, των συμπολιτών και των τοπικών Αρχών, οι οποίες διατηρούνται μέχρι σήμερα άριστες.

Η Συναγωγή λ ?????????? ?????????? ?? ????? ??? ?????????? ???????, ??? ????? ??????????? ??????, Μ???? ??? Μ???? Μ?????, ?????????? ??? ??????????? ??????? ??? ?????????? ??? ?????????????????.

Το 1988 ο Δήμος Βόλου, εκτιμώντας τη συμβολή των Εβραίων στην πόλη και τιμώντας τα θύματα του ναζιστικού διωγμού, ανήγειρε Μνημείο για τα θύματα του Ολοκαυτώματος στην κεντρική πλατεία Ρήγα Φερραίου.

Σήμερα η Κοινότητα, παρά το μικρό ανθρώπινο δυναμικό της, συνεχίζει την ιστορική διαδρομή της με ζωντάνια και δραστηριότητα.